

Τράπεζα θεμάτων Αντιγόνης Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_18412

Θέμα 319^ο Σοφοκλέους, Αντιγόνη, στ. 663-682**A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

- ΚΡ. Ὅστις δ' ὑπερβάς ἢ νόμους βιάζεται
ἢ τούπιτάσσειν τοῖς κρατοῦσιν νοεῖ,
οὐκ ἔστ' ἐπαίνου τοῦτον ἐξ ἐμοῦ τυχεῖν. 665
Ἄλλ' ὄν πόλις στήσειε, τοῦδε χρῆ κλύειν
καὶ σμικρὰ καὶ δίκαια καὶ τάναντία.
Καὶ τοῦτον ἂν τὸν ἄνδρα θαρσοίην ἐγὼ
καλῶς μὲν ἄρχειν, εὖ δ' ἂν ἄρχεσθαι θέλειν,
δορός τ' ἂν ἐν χειμῶνι προστεταγμένον 670
μένειν δίκαιον κάγαθὸν παραστάτην.
Ἄναρχίας δὲ μείζον οὐκ ἔστιν κακόν·
αὕτη πόλεις ὄλλυσιν, ἧδ' ἀναστάτους
οἴκους τίθησιν, ἧδε συμμάχου δορός
τροπὰς καταρρήγνυσι· τῶν δ' ὀρθουμένων 675
σώζει τὰ πολλὰ σώμαθ' ἢ πειθαρχία.
Οὕτως ἀμυντέ' ἐστὶ τοῖς κοσμουμένοις,
κοῦτοι γυναικὸς οὐδαμῶς ἤσσητέα·
κρεῖσσον γάρ, εἴπερ δεῖ, πρὸς ἄνδρὸς ἐκπεσεῖν,
κοῦκ ἂν γυναικῶν ἦσσονες καλοίμεθ' ἂν. 680
- ΧΟ. Ἡμῖν μὲν, εἰ μὴ τῷ χρόνῳ κεκλέμμεθα,
λέγειν φρονούντως ἄν λέγεις δοκεῖς πέρι.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: Ὅστις δ' ὑπερβάς ... κάγαθὸν παραστάτην.
(Μονάδες 30)

Αν όμως κάποιος αυθαιρετώντας ή παραβιάζει τους νόμους ή σκέφτεται (σχεδιάζει) να δίνει εντολές σε αυτούς που κυβερνοῦν, δεν είναι δυνατόν αυτός να επαινεθεί από εμένα. Αλλά όποιοι η πόλη εκλέξει άρχοντα, πρέπει να τον υπακούουν (όλοι)

και για τα μικρά και για τα δίκαια και για τα αντίθετά τους. Κι εγώ θα μπορούσα να πιστέψω ότι ένας τέτοιος άνδρας θα είχε τη θέληση και να κυβερνά καλά και να κυβερνάται (καλά) και ότι στη θύελλα της μάχης θα έμενε δίκαιος και πιστός σύντροφος αν έχει παραταχθεί (δίπλα σε κάποιον).

2. Να αναφερθείτε αναλυτικά στο λυρικό μέρος της τραγωδίας.

(Μονάδες 10)

Το λυρικό μέρος της τραγωδίας αποτελούν η **πάροδος** και τα **στάσιμα**.

Η **πάροδος** είναι το άσμα που τραγουδούσε ο χορός, καθώς έμπαινε στην ορχήστρα με ρυθμικό βηματισμό, ενώ τα **στάσιμα** τα τραγουδούσε ο χορός, όταν πια είχε λάβει τη θέση του (*στάσιν*) στην ορχήστρα, και τα συνόδευε με χορευτικές κινήσεις. Εκτός όμως από την πάροδο και τα στάσιμα υπάρχουν και άλλα λυρικά στοιχεία στην τραγωδία, που παρεμβάλλονται ανάμεσα στα διαλογικά μέρη. Από αυτά άλλα έχουν θρηνητικό χαρακτήρα και τα τραγουδούσε ο χορός με ένα ή δύο ηθοποιούς (**κομμοί**) και άλλα τα τραγουδούσε μόνο ένας (**μονωδίες**) ή δύο (**διωδίες**) ηθοποιοί. Επειδή τα χορικά άσματα αποτελούν επιβιώσεις της αρχαιότερης χορικής ποίησης, που καλλιέργησαν κυρίως οι Δωριείς, διατηρούν τόσο τη δωρική γλώσσα όσο και τα ποικίλα μέτρα του αρχαιοελληνικού λυρισμού.

3. α) νόμος, ἔπαινος, παραστάτης, οἶκος, τροπή: Να γράψετε για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου ένα ομόρριζο ρήμα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας.

(Μονάδες 5)

νόμος → νέμω

ἔπαινος → ἐπαινέω, -ῶ

παραστάτης → παρίσταμαι

οἶκος → οικέω, -ῶ

τροπή → τρέπω

β) Να σημειώσετε στον παρακάτω πίνακα με Χ πέντε λέξεις (απλές ή σύνθετες) που είναι ετυμολογικά συγγενείς με το ρήμα λέγω.

λόγος	απόρρητος
ἔπος	διάρρηξη
ρήμα	επομένως
επόπτης	ρήτορας
κατάληξη	υποψία

(Μονάδες 5)

Λόγος, ἔπος, ρήμα, απόρρητος, ρήτορας.

Επιμέλεια: Αικατερίνη Ανδρικοπούλου - Φιλολογος